
Arkeologin blottar medeltidens trädgårdar

Anna Andréasson

Medeltida odlingsbäddar syns som mörka rektanglar mot ljust underlag, på en stadsbakgård i kvarteret Sanden i Vadstena (utgrävningar 1995-1996). Mellan bäddarna har smala gångstigar funnits: där har man inte grävt på samma sätt och därför syns de som ljusa orörda stråk av undergrund. (Ur: Hedvall, 2002. Foto: Riksantikvarieämbetet, UV Öst).

Vad vet vi om medeltidens trädgårdar? Tanken att trädgårdskulturen kom till Norden med munkarna sitter djupt, men den blir allt mer ifrågasatt. Fanns det verkligen inga trädgårdar före munkarna? Var munkarna de enda som hade trädgårdar? Ny forskning både inom och utom Norden gör att bilden av tidiga trädgårdar blir tydligare. Det krävs att vi går tillbaka till källorna, använder dem bredare och gör nya kritiska analyser skriver Anna Andréasson trädgårdsarkeolog och kulturvetare.

Forskningsläget, när det gäller trädgårdar som bara lämnat spår under jord, är idag ett helt annat än det var för något årtionde sedan. Detta beror mycket på att ämnet trädgårdsarkeologi utvecklats de senaste decennierna, men utvecklingen inom ämnet trädgårdshistoria har också hjälpt till. En breddning och större vilja att studera trädgårdar inte bara som konst, utan också som uttryck för ideologi, kultur och politik, öppnar för samarbete och tvärvetenskapligt utbyte (Nolin, 2016 sid. 137f). För att förstå fenomenet trädgårdsodling med hjälp av det begränsade källmaterial som finns, måste vi arbeta tvärvetenskapligt. Alla tillgängliga källor måste bidra med sin pusselbit (Andrén, 1997; Myrdal, 2007; Creighton, 2009).

Trädgårdsarkeologi

Det finns få text- och bildkällor som kan berätta om medeltidens trädgårdar i Norden, men kombinerar vi dem med kunskapen från arkeologiska utgrävningar blir läget ett helt annat.

Mycket information om tidiga trädgårdar ligger fortfarande bevarad i marken.

Klosterhagen vid Agder naturmuseum og botaniske hage, Kristiansand, Norge. Växtmaterialet, som är mycket noggrant utvalt, består bland annat av kulturreliktväxter som Per Arvid Åsen samlat in från norska klosteruinor. (Foto: Anna Andréasson, vid invigningen 13 juni 2015).

Men det är ett bräckligt arkiv. Några varv fram och tillbaka med en jordfräs räcker för att lämningarna efter hundratals år av trädgårdsodling ska vara borta för alltid.

Det är de orörda lagren och deras innehåll som kan ge oss fakta. Om de blandas, eller styckas för mycket, försvinner möjligheten att förstå vad de varit och hur det hängt ihop tidsmässigt. Detta gäller även vid restaurering och rekonstruktion. Även när syftet med att gräva i en gammal trädgårdsanläggning är att restaurera måste vi tänka efter före och planera för en dokumentation av det underjordiska arkivet. Vi får en chans, efteråt är det för sent.

Den detaljkunskap som trädgårdsarkeologin kan ge behövs också för att man ska kunna göra riktigt bra restaureringar och rekonstruktioner. Är målet att, för dagens besökare, återskapa upplevelsen av att röra sig i en viss anläggning vid en viss tid, räcker det inte med att gångarna får rätt bredd och ligger där de gjorde. Det spelar också roll vilket material som låg på dem, hur de var konstruerade – och därmed vilken färg de hade och hur de kändes under fötterna.

Trädgårdsarkeologin i Sverige började utvecklas på 1990-talet med pionjärer som Katarina Frost och Inger Ernstsson. Från början fanns en stark koppling till restaureringsprojekt, där arkeologi behövdes som en del av utredningen av anläggningars utformning och historia.

För ett tiotal år sedan tillkom en trädgårdsarkeologisk gren kopplad till uppdragsarkeologin, det vill säga omfattande platser som berörs av exploatering. Framförallt har det rört sig om stadsmiljöer men också t.ex. om äldre boplatser från järnåldern. Uppdragsarkeologin karakteriserades bl.a. av ett omfattande samarbete med discipliner som arkeobotanik och kvartärgeologi. Frågeställningarna blev också bredare. Fokus lades t.ex. på att öka kunskapen om hur man odlar mer i detalj och på att förstå vilka roller trädgårdsodlingen spelat för olika grupper i samhället vid olika tider.

För att ta nästa steg i forskningen behöver dessa två delar smälta samman.

Den tvärvetenskapliga undersökningsmetodiken är avgörande för arkeologins möjligheter att bidra till en djupare förståel-

se av medeltidens trädgårdsodling. Arkeobotaniskt och kvartärgeologiskt kunnande behöver inkluderas redan från början när frågeställningarna utformas och därefter vara en naturlig och integrerad del genom hela undersökningsprocessen.

Antalet arkeologiska undersökningar som berört medeltiden är få, men blir stadigt fler. Den metodik som används är i grunden densamma för all trädgårdsarkeologi.

När vi väl lärt oss känna igen och undersöka lämningarna efter trädgårdens olika beståndsdelar kan vi använda den kunskapen oavsett tidsperiod. Detta gäller även odlingsjorden och dess innehåll. (Lindeblad & Nordström, 2014; Pettersson, 2014; Heimdahl, 2014; Malek, 2013).

Vad odlades på medeltiden?

Vår kunskap om vilka växter som odlades under medeltiden bygger främst på tre källmaterial; historiska texter, arkeobotaniska fynd och kulturreliktväxter.

Historien om växternas introduktion är komplicerad, något som en pionjär inom detta område, Kjell Lundquist, tydligt visade i sin avhandling (2005). Det är säl-

Ett odlingslager i genomskärning. Nederst syns den obrukade gula sanden, över detta ligger det bruna, homogena odlingslagret. I kontaktytan mellan lagren syns spadstick som regelbundna böljor. Kvarteret Spinnrocken, Norrköping, 1600-1700-tal. (Foto: Karin Lindeblad, SHMM Arkeologerna. Se även Lindberg & Lindeblad, 2010.)

lan så enkelt att varje art introducerats en gång och därefter odlats utan avbrott. Snarare var det ofta så att samma art introducerades flera gånger i olika sammanhang, ofta som nya sorter med små eller stora variationer. Vi kan ta äpple *Malus domestica* som exempel. Munkar kan mycket väl ha skickat ympkvistar av nya sorter mellan sig (Krongaard Kristensen, 2013, s. 271) men det betyder inte att äppelodling inte kan ha funnits tidigare eller att äpplen inte odlades utanför klostren.

Det blir allt tydligare att flera samhällsgrupper var inblandade i odling och introduktion av växter, inte minst stadsbor (Sloth et al, 2012, sid. 31; Heimdahl, 2010; Lindeblad, 2006).

Arkeologiska källor

När vi forskar om vilka växter som odlades på medeltiden är skriftliga källor inte tillräckliga. Det finns få bevarade texter där växter nämns och det är inte säkert att en växt faktiskt odlades i Sverige bara för att den nämns i en läkebok från den tiden. De medeltida handskrifterna är ofta kopior av bokverk skrivna på andra platser och vid andra tider (Larsson I., 2010, sid. 33ff). De är fortfarande intressanta källor

för forskning kring boklig kunskap om växter och kunskapsspridning. Men de ger inga säkra belegg på faktisk odling på en viss plats vid en viss tid.

Ett bevarat frö av en bestämd art i ett daterat lager är en annan sak. En kombination av arkeobotanik och arkeologi är avgörande för att vår kunskap om vad som odlades ska kunna öka. Detta ger oss både säkra artbestämningar och dateringar samt tolkningsbara fyndsammanhang.

Redan nu är resultaten lovande. Exempelvis har många av de växter som traditionellt betraktats som införda av klostren på medeltiden börjat dyka upp i äldre sammanhang, innan de första klostren etablerades (Heimdahl, 2010). Vid utgrävningar i Uppåkra i Skåne har man t.ex. hittat dill *Anethum graveolens* i lager daterade till romersk järnålder (0-400 e.Kr.) (Larsson M., 2015, sid. 58). Dill har också hittats från förromersk järnålder (400-0 f.Kr.) i Genarp, Skåne (Heimdahl, 2010, sid. 271). Dessutom har dill kunnat bekräftas i medeltida sammanhang vid flera tillfällen, exempelvis i ett golvlager daterat till 1200-talet i S:t Olofs dominikankonvent, Skänninge (Heimdahl, 2009). För att skriva en växts historia behöver alla fynd vägas

in, inte minst då vi inte kan förutsätta att växten kontinuerligt odlats från det äldsta fyndet till idag. Eller att samma sort odlades alltid och av alla.

Lämningarna efter kulturväxter som hittas vid arkeologiska undersökningar är framförallt makrofossil, dvs frön, frukter och andra växtdelar. Dessa har antingen bevarats genom förkolning eller genom konservering i en miljö som varit syrefattig, torr eller kall. Artbestämningen görs av en arkeobotaniker som studerar växtlämningarnas utseende ner till cellstruktur under mikroskop. Även mikrofossil som pollen används, men då dessa ofta är väldigt lika hos flera arter inom samma växtfamilj är det ofta omöjligt att bestämma exakt vilken art som hittats. Man får nöja sig med en grupp arter inom en växtfamilj. Den informationen kan räcka långt för vissa frågeställningar men den räcker inte när man vill studera kulturväxters historia mer i detalj. Då måste man känna till arten och inte ens detta räcker när det handlar om svåra och mångformiga växtsläkten, som t.ex. kålsläktet *Brassica*. För att få veta vilka slags kål som odlades i Sverige på medeltiden behöver man ta reda på vilken underart och sortgrupp lämningen tillhört. Men den tekniska utvecklingen, när det gäller studier av DNA från växtlämningar, går snabbt framåt, även om det ännu är ovanligt att använda dessa metoder på trädgårdsväxter (Gleason, 2013, s. 29ff).

Kulturreliktväxter och rekonstruerade medeltidsträdgårdar

Växter som lever kvar på en plats länge efter det att själva odlingen upphört kallas kulturreliktväxter. Med ett medvetet och källkritiskt förhållningssätt kan även de användas som källmaterial för historisk forskning och för nyupptäckt av sorter man trott varit försvunna.

Ett intressant exempel är hur man inom POM (Programmet för Odlad Mångfald, SLU) återfunnit och samlat in sorter av humle *Humulus lupulus* med egenskaper som gör att de går bra att odla i Sverige. Plantor har sökts och hittats på platser där kartor från 1700-talet visat att det funnits humlegårdar. (Strese & Tollin 2015; Strese 2016).

Forskningen om kulturreliktväxter har en lång historia men den har på nytt nyligen uppmärksammas (Åsen, 2012, sid. 20f; Andréasson et al., 2013).

Redan på 1910-talet inventerades växter vid klosterruiner i Danmark (Krongaard Kristensen, 2013, sid. 399f). Under senare decennier har stora arbeten med inventering genomförts i Danmark av botanikern Bernt Løjtnant (Solberg, 2014), på Bornholm av Tino Hjorth Bjerregaard (Hjorth Bjerregaard, 2014) och i Norge av botanikern Per Arvid Åsen (Åsen, 2015).

I Sverige saknar vi fortfarande mer systematiskt genomförda och sammanställda inventeringar av växter vid olika typer av ruiner och äldre bosättningar. Men vikten av att inventera har uppmärksamats. Speciellt viktig är inventering inför anläggning av nya trädgårdar t.ex. vid klosterruiner i gamla bosättningar, när man vill plantera in nya växter eller så gräsblandningar där. Plantering utan föregående inventering kan för alltid förstöra möjligheterna att studera kulturreliktväxter på platsen, eftersom man aldrig kan veta om en växt funnits där länge eller kom dit med det inplanterade (Krongaard Kristensen, 2013, sid. 272). Och finns det kvarstående arter, så är det ju snarast dessa man i första hand bör ta vara på, föröka och plantera i rekonstruktionen.

Exempel på två intressanta projekt med rekonstruktioner av klosterträdgårdar som nyligen genomförts är Nydala i Småland

Nydala klosterträdgård, Småland. Mot muren växer praktfull Ålandsrot *Inula helenium*. Frön av ålandsrot har hittats i lager daterade till tidig romersk järnålder (0-200 e.Kr.) vid Uppåkra i Skåne (Larsson M., 2015). Foto: Anna Andréasson, augusti 2010.

Gångar är också viktiga element i trädgårdar, och kan se ut på många sätt.

Här två exempel från sent 1700-tal. Överst ett exempel från herrgården Fossesholm, Norge.

Anlagd vid ett tillfälle består den av ett grovt, undre bärlager och ett finare övre slitlager av skiffer natursingel.

Den måste ha varit iögonfallande svart, speciellt när det regnar.

Underst ett tvärsnitt genom en gång från herrgården Eidsvoll, Norge, bestående av hårt packad lerig sand.

Typiskt välvd/bomberad vilket gör att vatten lätt rinner av. Ränderna blir då nya lager sand läggs på efter hand. Dete vita strecket är ett måttband.

(Foto: Anna Andréasson, ArchaeoGarden. Se även Andréasson, 2010 och Andréasson 2014)

och Klosterhagen vid Agder naturmuseum og botaniske hage i Kristiansand, Norge.

I Kristiansand växer ett noggrant utvalt växtmaterial, bl.a. kulturreliktväxter insamlade under Per Arvid Åsens inventeringar av klosterruiner i Norge (Åsen, 2015). I Nydala inleddes anläggningen av trädgården med en botanisk inventering av området, samt georadarundersökning och arkeologi. Dessutom arrangerades fem tvärvetenskapliga seminarier där forskare från många olika områden gav sina bidrag. Alla rapporter från projektet Nydala klosterträdgård är tillgängliga på föreningens hemsida (www.nydalaklostertradgard.se, Nydala Klosterträdgård, 2016).

Sammanfattningsvis kan konstateras

att den gamla, invanda bilden av medeltidens trädgårdsodling är satt i gungning. Genom tvärvetenskapligt arbete och ett kombinerande av alla tillgängliga källor går det nu att nå större kunskap om medeltidens trädgårdar. Arkeologin ger tillgång till ett nytt källmaterial som många gånger är avgörande för trädgårds-historisk forskning, detta gäller inte minst i Norden där källmaterialet överlag ofta är litet och bristfälligt. Viktig kunskap kan utvinnas och källmaterial räddas om möjligheten att undersöka trädgårds-lämningar arkeologiskt används, och inventering och bevarande av kulturreliktväxter inte glöms bort vid skötseln av ruiner och fornlämningar.

Abstract

The idea that gardening came to the Nordic countries when monasticism did in the Middle Ages is deeply rooted, but increasingly called into question. Were there really no gardens before? Didn't anyone else in medieval society garden? To answer these questions, we need interdisciplinary research.

There is very little historical source material preserved that can tell us about Medieval gardens in the Nordic countries, but the development of garden archaeology in recent years has given us new possibilities. The first part of the article focuses on garden archaeology and its recent development in Sweden, from the first garden excavations

in the 1990s. In the last decade gardens have also become the focus of rescue archaeology, and cooperation with Archaeobotany and Quaternary geology has led to wider questions being asked and more source material being added at a faster pace.

The second part of the article discusses contributions of Garden archaeology to introduction history. Two kinds of plant remains are presented in more detail with regards to what they can tell us about the history of plant use and garden cultivation; archaeobotanical finds and living Cultural Relict Plants, or plants that survive around ruins and old settlements for centuries after the actual cultivation has ceased. Botanical

remains from well dated and carefully interpreted archaeological layers can increase our knowledge of what plants were present in different places at different times, as well as how they were cultivated, traded and used. Cultural Relict Plants can also be an interesting source-material if used cautiously. Research may also rediscover lost cultivars. In Sweden the Programme for Cultivated Biodiversity (POM) used maps from the 18th century to rediscover hop *Humulus lupulus* cultivars that can be grown in Swedish climate; the cones on modern cultivars developed in Germany does not mature early enough.

Källförteckning

Andréasson, Anna, Guldager Christiansen, Hans, Hjorth Bjerregaard, Tino & Ansebo, Lena, 2013. *Kulturreliktväxter. Levande forminnen och hur vi bevarar dem.* Alnarp: NordGen.

Andréasson, Anna, 2010. *Fossesholms trädgård. Arkeologisk undersökning av trädgårdslämningar från 1700-talet. Fossesholm i Vestfossen, Øvre Eiker kommune, Buskerud fylke. ArchaeoGarden Rapport 2010:1.* Tillgänglig via: <http://archaeogarden.se/hem/publikationer.html>

Andréasson, Anna, 2014. *Eidsvollsbyggningsens park. Trädgårdsarkeologisk övervakning 2012-2013. Eidsvolls verk, Eidsvoll kommune, Akershus fylke. ArchaeoGarden Rapport 2014:1.* Tillgänglig via: <http://archaeogarden.se/hem/publikationer.html>

Andrén, Anders, 1997. *Mellanting och text. En introduktion till de historiska arkeologierna.* Eslöv, Symposium.

Creighton, Oliver H., 2009. *Design Upon the Land. Elite*

Landscapes of the Middle Ages. Woodbridge, Boydell Press.

Gleason, Kathryn L., 2013. *Part III, Chapter 3: Coordinating the Study of Environmental Remains in the Garden Soils. I: Malek, Amina-Aïcha. Sourcebook for Garden Archaeology. Methods, Techniques, Interpretations and Field Examples.* Bern, Peter Lang, 259-276.

Hedvall, Rikard, 2002. *Bebyggelse i staden. I: Ersgård, Lars & Hedvall, Rikard. Arkeologi i Vadstena. Nya resultat med utgångspunkt i undersökningarna i stadsdelen Sanden.* Stockholm, Riksantikvarieämbetets förlag, 17-65.

Heimdahl, J., 2009. *Makroskopisk analys av jordprover från S:t Olofs konvent, Skänninge. I: Konsmar, Annika & Menander, Hanna. S:t Olofs konvent, RAÄ 20, Skänninge 2:1, 3:1, Skänninge stad, Mjölby kommun, Östergötland. UV Öst Rapport 2009:5.* Linköping, Riksantikvarieämbetet, Bilaga 1a. Tillgänglig via: <http://kulturarvsdata.se/raa/samla/html/6031>

Heimdahl, J. 2010. *Barbariska*

trädgårdsmästare: Nya perspektiv på hortikulturen i Sverige fram till 1200-talets slut. Fornvännen 105, 265-280. Tillgänglig via: http://kulturarvsdata.se/raa/fornvannen/html/2010_265

Heimdahl, Jens, 2014. *När grönskans prakt till mull och stoft förtvinat: Forna tiders trädgårdar i Sverige studerade genom kvar-tärgeologi och arkeobotanik 1999-2012. I: Andréasson, Anna, Gräslund Berg, Elisabeth, Heimdahl, Jens, Jakobsson, Anna, Larsson, Inger & Persson, Erik. Källor till trädgårdsodlingens historia. Fyra tvärvetenskapliga seminarier 2010-2013 arrangerade av Nordiskt nätverk för Trädgårdens Arkeologi och Arkeobotanik (NTAA). Alnarp: Sveriges Lantbruksuniversitet, 3-15.* Tillgänglig via: <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:slu:epsilon-e-2717>

Hjorth Bjerregaard, Tino, 2014. *Registrering og bevaring af Levende fortidsminder på Bornholm. I: Andréasson, Anna, Gräslund Berg, Elisabeth, Heimdahl, Jens, Jakobsson, Anna, Larsson, Inger & Persson, Erik. Källor till trädgårdsodlingens historia. Fyra tvär-*

vetenskapliga seminarier 2010-2013 arrangerade av Nordiskt nätverk för Trädgårdens Arkeologi och Arkeobotanik (NTAA). Alnarp: Sveriges Lantbruksuniversitet, 329-337. Tillgänglig via: <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:slu:epsilon-e-2717>

Krongaard Kristensen, Hans, 2013. *Klostre i det middelalderlige Danmark*. Højbjerg, Jysk Arkæologisk Selskab.

Larsson, Inger, 2010. *Millefolium, rölika, näsegräs. Medeltidens svenska växtvärld i lärd tradition = Vernacular Plant-names and Plants in medieval Sweden*. 2. rev. och utök. uppl. Stockholm, Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien.

Larsson, Mikael, 2015. *Agrarian plant economy at Uppåkra and the surrounding area: archaeological studies of an Iron Age regional center*. Diss. Lund University, Institute of Archaeology. Lund, Lunds universitet.

Lindeblad, Karin, 2006. *Den gröna staden. I: Larsson, Stefan. Nya stadsarkeologiska horisonter*. Stockholm. Riksantikvarieämbetet, 301-318.

Lindeblad, Karin & Nordström, Annika, 2014. *Trädgårdsarkeologi i medeltida och tidigmoderna städer. I: Andréasson, Anna, Gräslund Berg, Elisabeth, Heimdahl, Jens, Jakobsson, Anna, Larsson, Inger & Persson, Erik. Källor till trädgårdsodlingens historia: Fyra tvärvetenskapliga seminarier 2010-2013 arrangerade av Nordiskt nätverk för Trädgårdens Arkeologi och Arkeobotanik (NTAA)*. Alnarp, Sveriges Lantbruksuniversitet, 31-45. Tillgänglig via: <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:slu:epsilon-e-2717>

Lindberg, Sofia & Lindeblad, Karin, 2010. *Bebyggelse och köksträdgårdar i 1600- och 1700-talets Norrköping. Arkeologisk förundersökning. RAÅ 96, kv Spinnrocken, Norrköpings stad och kommun, Östergötlands län. Dnr 422-1452-2010. UV Öst Rapport 2010:29*. Linköping, Riksantikvarieämbetet. Tillgänglig via: <http://kulturarvsdata.se/raa/samlal/html/5021>

Lundquist, Kjell, 2005. *Lilium martagon L. Krolliljans introduktion och tidiga historia i Sverige intill år 1795 - i en europeisk liljekontext*. Acta Universitatis Agriculturae Sueciae, Doctoral Thesis No. 2005:19, Faculty of Landscape Planning, Horticulture and Agricultural Science. Alnarp, Sveriges Lantbruksuniversitet.

Malek, Amina-Aïcha, 2013. *Sourcebook for Garden Archaeology. Methods, Techniques, Interpretations and Field Examples*. Bern, Peter Lang.

Myrdal, Janen, 2007. *Källplurmalismen och dess inkluderande metodpaket*. Historisk tidskrift, 127:3, 495-504. http://www.historisktidskrift.se/fulltext/2007-3/pdf/HT_2007_3_495-504_myrdal.pdf

Nolin, Catharina, 2016. *From Gardening Manuals to Signum's Swedish Art History. Approaches to the Historiography of Swedish Landscape Architecture*. Konsthistorisk tidskrift/Journal of Art History, 85:1, 126-140, <http://dx.doi.org/10.1080/00233609.2015.1131737>

Nydala Klosterträdgård, 2016. *Klosterträdgården i Nydala/Rapporter från Nydala*. <http://www.nydalaloklosterträdgard.se/a.159/klosterträdgården.aspx> [2016-09-21]

Pettersson, Claes, 2014. *Den gröna staden. I: Nordman, Ann-Marie, Nordström, Mikael & Pettersson, Claes. Stormaktsstaden Jönköping. 1614 och framåt*. Jönköping, Jönköpings läns museum.

Sloth, Pernille Rohde, Lund Hansen, Ulla & Karg, Sabine, 2012. *Viking Age garden plants from southern Scandinavia. Diversity, taphonomy and cultural aspects*. Danish Journal of Archaeology 1:1, 27-38. <http://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/1662282.2012.750445>

Solberg, Svein Øivind, 2014. *More than just weeds. NordGen's work with Cultural Relict Plants and Bernt Løjtntant's inventories from Denmark*. Alnarp, Nordic Genetic Resource Center (NordGen). http://www.nordgen.org/ngdoc/plants/publications/kulturreliktplanter/More_than_just_weeds_Solberg2014.pdf

Strese, Else-Marie Karlsson & Tollin, Clas, 2015. *Humle. Det gröna guldet*. Stockholm, Nordiska Museets Förlag.

Strese, Else-Marie Karlsson, 2016. *Humle i den svenska nationella genbanken*. Uppsala, Programmet för odlad mångfald (POM), Sveriges lantbruksuniversitet.

Åsen, Per Arvid, 2012. *Reliktplanter i historiske hager: noen synspunkter omkring begrepet og dateringen*. Bulletin för trädgårdshistorisk forskning. Stockholm, Forum för trädgårdshistorisk forskning.

Åsen, Per Arvid, 2015. *Norske klosterplanter. Levende kulturminner fra middelalderen*. Kristiansand, Portal forlag.

Om författaren

Anna Andréasson är trädgårdsarkeolog och kulturvetare, just nu anställd som doktorand i arkeologi på Institutionen för arkeologi och antikens kultur, Stockholms Uni-

versitet, där hon arbetar med en avhandling om medeltidens trädgårdsodling i Norden. Hon började arbeta som arkeolog 1996 och gjorde sin första trädgårdsarkeologiska undersökning 2006. Sedan 2008 driver hon konsultföretaget

ArchaeoGarden specialiserat på trädgårdsarkeologi och grön kulturmiljövård. Hon har också skrivit flera böcker och arbetat för Programmet för Odlad Mångfald (POM).